

KRAJSKÝ ÚŘAD

JIHOČESKÝ KRAJ

Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví

Oddělení ochrany přírody, ZPF, SEA a CITES

U Zimního stadionu 1952/2

370 76 České Budějovice

KUCBX01A88BQ

Naše č. j.: KUJCK 141011/2023
Sp. zn.: OZZL 98777/2023/jaha12 SO4

Dle rozdělovníku

Vyřizuje: Mgr. Jan Havlíček, Ph.D.
Telefon: 386 720 806
E-mail: havlicek@kraj-jihocesky.cz

Datum: 28. 11. 2023

Vyjádření k řešení konfliktní situace na hnízdišti čápa bílého na kostele Nanebevzetí Panny Marie v Dubném.

Na základě žádosti obce Dubné, zastoupené starostkou Boženou Kudláčkovou, ze dne 14. 6. 2023, bylo dopisem rozeslaným dne 22. 8. 2023 (naše č.j. KUJCK 98777/2023) svoláno jednání spojené s místním šetřením, které se uskutečnilo se dne 6. 9. 2023 v 9:00 do 10:30 u kostela Nanebevzetí Panny Marie a na OÚ obce Dubné, okres České Budějovice. Dle pozvánky bylo účelem místního šetření a jednání posouzení možnosti ochrany čápa bílého, který je zvláště chráněným druhem, na zdejším hnízdišti, a to vč. možnosti technického zásahu a úpravy jeho hnízda, a dále taktéž diskuse o komunikaci s širokou veřejností ohledně reakcí na on-line přenosy z hnízda. V minulosti již bylo dotčené hnízdo upravováno (instalace nové hnízdní podložky) a čápy bylo poté opět dostaveno. V roce 2023 došlo k úhynu malých mláďat v důsledku nepříznivých klimatických podmínek. Vzhledem k tomu, že je hnízdo sledováno kamerou s on-line přenosem, došlo k vyhocení situace nejen v on-line prostoru (internetové diskuse u přímého přenosu), ale také formou žádostí a stížností směřovaných na obecní úřad obce Dubné, Krajský úřad Jihočeského kraje, několik záchranných stanic pro hendikepované živočichy a farnost Dubné. Dle sdělení obecního úřadu Dubné došlo v některých případech ke „zlým reakcím“ osobního charakteru.

Účastníci jednání:

za obec Dubné paní Dana Jantačová a Ing. František Hronek,
za ZS Zoo Hluboká Ing. Markéta Jariabková,
za ZO ČSOP Ciconia, Roudnice nad Labem pan Martin Kulhavý,
za OZZL KÚ Jihočeského kraje Mgr. Jan Havlíček, Ph.D.,

stanoviska zaslali Mgr. Stanislav Chvapil Prom. Ped., předseda ZO ČSOP Ciconia, Roudnice nad Labem a pan Karel Makoň, předseda Dobrovolného ekologického spolku – ochrana ptactva, Plzeň (dále jen DESOP).

Průběh jednání:

Byla shrnuta historie hnízdění čápa bílého na kostele Nanebevzetí Panny Marie v Dubném, především pak události z posledních let. V roce 2019 bylo hnízdo sníženo, v roce 2020 byla na hnízdě snesena neoplozená vejce, v roce 2021 byla opět provedena kontrola hnízda a byly vytvořeny otvory pro odtok vody, v roce 2022 čápi nehnízдили, v roce 2023 došlo při deštích k úhynu mláďat, voda v hnízdě nebyla. Následovala vyhocená diskuse na internetu. Byla přečtena zasláná stanoviska. V obou stanoviscích se autoři, oba velmi zkušené ornitologové se specializací mimo jiné na výzkum, ochranu a kroužkování čápů, vč. řešení oprav hnízd a podložek, shodují, že úhyn mláďat byl způsoben klimatickými jevy a jedná se o přirozenou součást biologie čápů a „přírodního výběru“. Zásah ZS je v takovém případě neopodstatněný. Podporu pro toto stanovisko dokládá ZO ČSOP Ciconia vyjádřením odborníka ze zahraničí. Obě stanoviska se shodují v tom, že rozhodnutí nezasahovat do přirozeného vývoje čápů bylo správné. Naopak doporučují přerušit kamerový přenos, neboť je zřejmé, „že veřejnost si nezaslouží a není intelektuálně vyvážená k tomu, aby uměla s podobnými informacemi (pozn.: sledování přirozeného úhynu, případně vyhození či usmrcení nemocného mláděte jedním z rodičů) pracovat“ (cit. vyjádření DESOP). Dále uvádí, že v kontextu řešení a požadavků na zásahy do přirozeného vývoje volně žijících živočichů, nejsou paradoxně řešeny otázky ohrožení čápů lidskou činností, jako jsou otravy, kolize, nebo výskyt odpadů v krajině, který může být pro čápy taktéž nebezpečný. Podrobně byly konzultovány

technické možnosti úpravy hnízd, zkušenosti s různými řešeními apod. Podobně bylo řešeno technické úskalí on-line přenosů s možností omezení přístupu, zpětných záznamů, možnosti moderování on-line diskusí atd.

Zápis z jednání a uvedená stanoviska spolků jsou uloženy ve spise pod č.j. KUJCK 141009/2023.

Na základě zmíněných skutečností, vlastní správní činnosti a znalostí, výsledků místního šetření a odborných názorů předložených formou výše zmíněných vyjádření i vyjádření publikovaných k podobným kauzám **vydává Krajský úřad – Jihočeský kraj, Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví toto vyjádření:**

- 1) Úhyn mlád'at v roce 2023 byl způsoben přirozenými procesy a jde o běžný jev známý i z jiných lokalit, které však nejsou sledovány pomocí on-line přenosu. Postup orgánů ochrany přírody, záchranných stanic a obce byl zcela v souladu s platnou legislativou, principy ochrany zvláště chráněných druhů živočichů a filozofií zbytečného nezasahování do přirozených přírodních procesů, životních projevů živočichů a rovnováhy jejich populací.
- 2) Rozhodnutí o provedení případného zásahu záchranné stanice je plně v kompetenci jejích odborně způsobilých zaměstnanců, kteří mají vzdělání a zkušenosti v dané problematice. Zaměstnanci záchranných stanic vyhodnocují podněty od veřejnosti, která si ale nemůže vynucovat provádění úkonů, které nejsou v souladu s výše uvedenými principy. V daném případě by bylo tedy provedení zásahu neopodstatněné. Naopak zásah by byl adekvátním v případě zranění nebo ohrožení přímo způsobenými lidskou činností – např. zamotání mlád'at do provázků či vlasce, kolize s překážkami, otrava apod.
- 3) Hnízdo čápa bílého na kostele Nanebevzetí Panny Marie v obci Dubné je z technického hlediska i požadavků druhu v dobrém stavu a odpovídá stavu ostatních hnízd v okolí. Úpravy hnízda nejsou za současné situace nutné. Považuje-li ale obec Dubné a vlastník nemovitosti jejich provedení za vhodné (např. s cílem uklidnění veřejnosti), lze je realizovat v mimohnízdním období.
- 4) Je doporučeno zvážit omezení on-line vysílání pro širokou veřejnost, která často nechápe přirozené přírodní procesy a neadekvátně na ně reaguje (viz výše uvedená vyjádření). Možností je například vysílání pouze pro registrované uživatele z řad místních obyvatel a odborníků, publikování záznamů zpětně atp.
- 5) Účastníci jednání se budou průběžně informovat o nových skutečnostech, budou společně konzultovat a řešit případné potenciálně konfliktní situace, provádění zásahů na dotčeném hnízdišti čápa bílého v obci Dubné a opatření týkajících se on-line přenosů a dalšího zveřejňování informací o průběhu hnízdění.

Toto stanovisko bylo rozesláno účastníkům jednání ke schválení. Všichni účastníci s jeho zněním souhlasí, což stvrdili písemnou odpovědí (elektronicky – e-mailem, či telefonicky). Tento postup byl účastníky jednání odsouhlasen v jeho úvodu.

Dne 11. 9. 2023 byl Krajský úřad – Jihočeský kraj, Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví kontaktován zástupcem Hasičského záchranného sboru České republiky, Krajské ředitelství – Jihočeský kraj (dále jen HZS), který sdělil, že v případě požadavku na provedení zásahů na dotčeném hnízdišti je HZS připraven poskytnout součinnost (provedení zásahu z plošiny). Případná žádost bude podána ze strany obce Dubné.

Dne 26. 9. 2023 byl Krajskému úřadu – Jihočeský kraj, Odboru životního prostředí, zemědělství a lesnictví zaslán obcí Dubné, zastoupené starostkou Boženou Kudláčkovou dokument „Návrh způsobu omezení on-line kamerového vysílání z čapího hnízda v Dubném“. Po vzájemných konzultacích a návrzích úprav byla dne 27. 11. 2023 starostkou obce Dubné potvrzena (oznámeno e-mailem) konečná podoba dokumentu. Zmíněný dokument je přílohou tohoto vyjádření.

Za Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví Krajského úřadu Jihočeského kraje je jednaním v této věci pověřen Mgr. Jan Havlíček, Ph.D. (havlicek@kraj-jihocesky.cz, tel.: 386 720 806).

S pozdravem,

Ing. Zdeněk Klimeš
vedoucí odboru

Rozdělovník

- Obec Dubné, Dubné 60, 373 84 Dubné (DS)
- Biskupství českobudějovické, Biskupská 132/4, 370 01 České Budějovice (DS)

- Hasičský záchranný sbor České republiky, Krajské ředitelství – Jihočeský kraj, Oddělení IZS a služeb, Pražská 52b, 370 04 České Budějovice (DS)
- Jihočeská zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou, Ohrada 417, 373 41 Hluboká nad Vltavou (DS)
- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, regionální středisko Jižní Čechy, Náměstí Přemysla Otakara II 34, 370 01 České Budějovice (DS)
- Česká společnost ornitologická, Na Bělidle 252/34, 150 00 Praha 5 – Smíchov (DS)
- ZO ČSOP Ciconia, Máchova 1309, 413 01 Roudnice nad Labem (e-mailem)
- Dobrovolný ekologický spolek – ochrana ptactva, Zábělská 1512/75, Doubravka, 312 00 Plzeň (e-mailem)